

ELŐFIZETÉS
HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy évre — 180 Lei.
Fél évre — 90 Lei.
Egy negyed évre 45 Lei.
Egy hóra — 15 Lei.

Hirdetések
árasabán szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesül-
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 327.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat

Bulvardul Regele Ferdi-
nand I. (József tőh.-ut) 23

TELEFON-SZÁM 184.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szerda, június 1.

Románia és Magyarország.

BUCURESTI. Öfelsége Ferdi-
nand király kihallgatáson fogadta
Starcea ezredest. Románia buda-
pesti követét, aki ez alkalommal
a magyarországi helyzetről refe-
rált. A kihallgatás után Starcea
követ közölte a hírlaptudósítók-
kal, hogy azért tért haza, hogy kor-
mányától új instrukciókat kapjon.
Kijelentette a követ, hogy Ma-
gyarországon teljes a nyugalom
és a rend és hogy Románia és Ma-
gyarország között a diplomáciai
viszony megnyugtató.

BUCURESTI. Starcea követ,
budapesti román meghatalmazott
miniszter kijelentette Derussi kül-
ügyi államtitkárnak, hogy a ma-
gyar kormány ama kívánságát fe-
jezte ki előtte, hogy az összes utód-
államokkal fel akarja venni a bé-
kes összeköttetést.

Amnesztia és cenzura

(Ruscanu hadügyminiszter nyilat-
kozata.)

BUCURESTI. Ruscanu had-
ügyminiszter egy magyar újság-
író fogadott és előtte a követke-
ző nyilatkozatot tette: A sajtóban
ismét felvetették az amnesztia
ügyét és szinte ott lebegett a kér-
dés a sorok között, hogy ez miért
nem jött meg a trónörökös eskü-
vője, vagy hazatérése alkalma-
val? Közölhetem, hogy az amnesz-
tia azért készt, mert **nagyon**
lesz az eddig tervezettnél és az
alba-juliai (gyulafehérvári) koro-
názáskor fogják kihirdetni. Az
amnesztia katonai és polgári lesz
és nemcsak büntetésekre fog vo-
natkozni, hanem **nagymértékben a**
politikai elítéltekre is. Az amnesz-
tia előkészítése már folyamat-
ban van.

Arra a kérdésre, hogy vajon
az összeesküvés címén letartóztá-
tottakra és elítéltekre is vonatko-
zik-e az amnesztia, a hadügymi-
niszter így válaszolt:

— Az amnesztia az ilyen el-
ítéltekre is vonatkozik majd. Pre-
cizírotn kimondva mindazok a
politikai elítéltek kapnak amnesz-
tiát, akiket **a román uralom kezde-
tétől a mai helyzetig, vagyis a ha-
dállapot megszüntetéséig fogtak**
perbe.

A hadügyminiszter szavaiból
világos az a következtetés, hogy
az amnesztiát az Aradon letartóz-
tatott diákokra is ki fogják ter-
jeszteni. Nyilatkozott ezután a mi-
niszter arról is, hogy miért nem

lehet megszüntetni a katonai cen-
zurát. Szerinte sokféle okból nem
lehet megszüntetni. Azonban már
is tapasztalni lehet, hogy a cenzu-
rát sokkal enyhébben kezelik, mint
azelőtt. Intézkedés történt ugyanis
hogy a cenzura a legnagyobb méltá-
nyossággal történjék.

Beszűntetik a bécsi gyorsvonalat.

(Orient-expresszt is beállítanak?)

BUDAPEST. A MÁV. igazga-
tósága jelenti: Az osztrák állam-
vasutak igazgatósága a bécs-bu-
dapest-bucuresti gyorsvonalat
június 1-től kezdve június 15-ig
szénhiány miatt Bécs és Bruck-
királyhida között előreláthatólag
nem közlekedtet. Ennek követke-
ztében ezek a vonatok Budapest,
Arad és Bucuresti között is egy-
előre elmaradnak.

E híradást megelőzően az ara-
di vasúti állomáson azt az értesi-
tést kaptuk, hogy azokon a napo-
kon, amelyeken a mostani bécs-
bucurestii nemzetközi gyorsvonal

közlekedik, ezentről Orient-ex-
pressz néven új gyorsvonalat von-
nak forgalomba, amely Aradot is
érinti. Az új Orient-expressz köz-
lekedése sokkal nagyobb méretű
lesz a nemzetközi gyorsvonalénál,
amennyiben közvetlen csatlakozá-
sa lesz Berlinnel, Páriszal és Ams-
terdammal. A közlés szerint az
Orient-expressz június 4-én indul
először Párisból. A többi napokon
a bécs-bucurestii vonalon rendes
gyorsvonal fog közlekedni. Ez a
gyorsvonal azonban a fenti jelen-
tés után alkalmasint csak június
15-e után helyeződik forgalomba.

Groza miniszter az erdélyi közigazgatásról.

BUCURESTI. Groza Péter
erdélyi miniszter a következő
érdekes nyilatkozatot tette a Di-
mineala tudósítója előtt:

— Én úgy értem miniszteri
missziómat, hogy nem zárkozom
be irodámba a magánfelek kér-
vényei és panaszaik elintézése vé-
gett. A minisztérium, melynek
élén állok, nem lesz az erdélyiek
panaszainak iktató hivatala. Ilyen
aprólékos dolgokkal nem akarom
tevékenységemet és energiámat
szétforgácsolni. Ennek a minisz-
teriumnak kell első sorban az
egységesítés művéhez szükséges
általános és fontos irányításokat
megadni. Csakis egy Erdélyben
tett utazással lehet meggyőződni
arról, hogy mire van szüksége
Erdélynek. Én, aki még a legutób-
bi időben is ott éltem, kötelessé-
gemnek tartottam, egész sereg
helyiséget meglátogatni, hogy

Érintkezésbe lépjek az érdekel-
tekkel, a társadalmi osztályok
képviselőivel, hogy így hű képet
alkothassak magamnak, az álta-
lános helyzetről. Sok hiba történt
és sok tekintetben felületesen és
hirtelen jártak el. Mindenhez idő
szükséges. A törvénykezés tekint-
etében vezérelvünk az Erdélyben
levő törvényeket érvénybe hagyni
mindaddig, míg azokat törvény-
hozási úton hatályon kívül nem
helyezik.

— Az Erdélyben tett legutóbbi
utazásom alkalmával alkalmam
volt meggyőződni arról, hogy egyes
hatóságok nem igen ismerik még
hatáskörüket és gyakran túllépik
annak kereteit. Legfontosabb fel-
adatunknak tartom most azt, hogy
mindent elkövessek oly irány-
ban, hogy Erdélyben a törvé-
nyes állapot visszahelyeztessék
régic polcára. Mindenkinek tisztel-
ni kell a törvényeket.

Megegyezés Anglia felfüggeszti a né- met áruk vámját.

BERLIN. Hivatalos forrásból kizsi-
várgott hírek szerint Anglia és Német-
ország között az 56 százalékos váma-
vonatkozólag megegyezés jött létre. A
megegyezés értelmében a német kor-
mány kifizeti a német exportőröknek ed-
dig levont illetékeket. Az angol kormány
kötelezte magát, hogy a semleges terü-
leten keresztül exportált árukat nem vá-
molja meg. A német kormány azon fá-
radozik, hogy az egyezmény már június
1-én életbe lépjen.

LONDON. A Times mai száma vezér-
cikkben foglalkozik a felsősziléziai esemé-
nyekkel. A lap hosszasan tárgyalja
Lloyd-George és Briand francia miniszter
elnök elhidegzését s többek közt a kö-
vetkezőket írja: A világ békéjének leg-

lényegesebb feltétele Anglia és Francia-
ország szoros és állandó együttműkö-
dése. Erre nemcsak a béke fenntartása
céljából, hanem Európa gazdasági hely-
zetének megjavítása végett is szükség
van. A szövetségeseknek nem lehet más
céljuk, minthogy Kelet-Európában s így
Felsősziléziaiban is békét teremtsenek.
Ha ezt a célt tartjuk szem előtt, Francia-
ország és Anglia között nehezen támad-
hatnak nézeteltérések. A Varsóból ka-
pott legutóbbi hírek alapján remélni le-
het, hogy a lengyel kormány követni
fogja Anglia mérsékeltre irányuló taná-
csait. Mindenkinek vállvetve kell dol-
goznia a béke fenntartásán s a pacifi-
káló munkát senkinek sem szabad ab-
ban hagynia. A feldúlt területeket újá

kell építeni. Az antant sem Németország-
nak, sem Lengyelországnak nem nyúj-
that kedvezményeket. A Kelet békéje ma
Európa békéjének egyik leglényegesebb
feltétele.

Szünet a törvényszéken

Megírta az Aradi Közlöny,
hogy az idei törvényszéki szü-
net augusztus elején kezdődik és
két hónapig tart. Ezalatt az idő
alatt csak a legszükségesebb és
legsürgősebb ügyeket veszik tár-
gyalás alá. Dr. Moldovan Silvius
törvényszéki elnök már ki is ne-
vezte azokat a tanácsokat, ame-
lyek a szünet alatt fognak tár-
gyalni. A büntető tanács elnöke
Nyékhegyi Lotár táblabíró, tagjai
pedig Aknay és Köller János táb-
labírók. A polgári tanács elnöke
a nyáron is Nagy Dezső marad,
míg a tagok Szabó és Ele-
kes törvényszéki bírák. A járás-
bírószág vezetőjeül, dr. Tamas-
dán Livfűsnál is érdeklődött mun-
katársunk az iránt, hogy a nyári
szünet alatt melyik járásbíró
fog tárgyalni. Dr. Tamasdán ki-
jelentette, hogy a járásbírószágon
a bírák csak felváltva egyenként
mennek szabadságra.

Száz millió arany frank.

(Az új osztrák jegybank alap-
tőkéje.)

PÁRIS. A népszövetség a Ha-
vas ügynökségnek a következő
kommunikét adta át: A London-
ban összeült pénzügyi bizottságot
értesítették, hogy az angol és a
francia kormány hajlandó a tet-
indítványhoz képest elfogadni a
husz éves haladékat a saint-ger-
maini szerződésből származó pri-
vilégiumok felfüggesztésére. A
pénzügyi bizottság mai ülésén az
osztrák kormány javaslatát foly-
tatólagosan vizsgálva, az osztrák
jegybank intézet új alapjainak ter-
vét tárgyalta. A Bécsben kidolgo-
zott terv szerint ez az új jegy-
bank intézet előkészítené a jelen-
legi bankjegyeknek az általa ki-
adandó bankjegyekkel való kicse-
relését s ezt minél előbb végrehaj-
taná. E bankjegyek általános ér-
téke a korona helyére lépő új
pénzben nyerne kifejezést. A ki-
bocsátó bank alaptőkéje 100 millió
arany frank volna. A külföldön
szerzett segély hovatfordítása s az
e célra zálogba adott állami bevé-
telek felett a felügyeletet a nép-
szövetség pénzügyi bizottsága ál-
tal kinevezett ellenőrző bizottság
gyakorolná.

Irodalom és művészet.

Lakme.

(Delibes operájának premiérje a városi színházban.)

Az idei félévi szezon a városi színház a Lakmé tegnapi premiérével fejezte be. Delibes zenéjét nagyképűség lenne ismertetni. Minden zenekedvelő ismeri ezt a finom muzsikát és a laikust is egyszerűen megkapja. A mi feladatunk ezúttal arra szorítkozik, hogy a szezonzáró bemutató előadásról emlékezzünk meg. Hónapok óta készülődik a színtársulat a nehéz zenei feladattal s végül tegnap teljes felkészültséggel, pontos előadással állt a közönség elé. Az előadás a vidéki fogalmakat túlhaladó értelemben is magas színvonalon állott. Ezért elsősorban D'Arin illeti elismerés, aki szinte emberfeletti fáradozással állította be a darabot és rendbe hozta a kórust, amely feladata magaslatán állott. A mintaszerű rendezésnek mindössze az volt a hibája, hogy a második felvonásban túlságosan és indokolatlanul működött a fényhatás, amely bántóan hatott. A zenekart Gellért Pál karmester ezúttal biztosabb kézzel és a szokottnál több temperamentummal vezette.

A főszereplők közül első helyen Várady Margit asszonyt kell kiemelnünk. A kiváló énekesnő sok briliáns szerepben hallottuk, de amit tegnap produkált ének és játék tekintetében, az minden sablonos dicséreten felülemelkedik. Különösen a II. felvonás csengettyű-áriájának tökéletes interpretálásával ért el frenetikus hatást. Méltó partnert kapott Ocskay Mihályban, akinek lágy, lírai tenorja érvényre juttatta a zene minden szépségét. D'Arin hatalmas, erőteljes baritonja és megrázó drámai játéka hatással volt a közönségre. Horváth Mici kisebb, de ének szempontjából nehéz szerepben elsőrangú nyújtott s beigazolta, hogy operában is kiváló. J. Halmos Mici néhány, bravúrral előadott áriája igen feltűnő. Szabó Gyula főmór, csengő baritonja pompásan illeszkedett az együttesbe. S végül a legnagyobb elismeréssel kell megemlékeznünk Thomay Másról, aki diszkrétan, illúziót keltően, csupa artizánlikummal lejtelt el egy buja keleti táncot. Bántó volt, hogy a kisebb énekes szerepeket a direktió olyanokra osztotta, akiknek nem metierük az opera és csak kényszerből játszottak, pedig négy operanékes sőt áll tegnap. A közönség sok megértéssel fogadta a premiért és a főszereplőket lelkesen tapsolta. (Kv.)

* A színház műsora. Szerdán: Cigánybáró. A Nyári Szinkör megnyitó előadása. Csütörtök: Cigánybáró. Péntek: Polgárcsászár. Dráma. Bemutató. Szombat: Polgár császár. Vasárnap d. u.: Viola, az alföldi haramia. Népszínmű. Este: Cigánybáró.

* A Nyári Szinkör megnyitása a Cigánybáróval. Június 1-én kezd meg Róna Dezső színtársulata a nyári szezon: az arénában, ahova az átköltözködés már megtörtént. A közkezdelt művészgárda ebben az esztendőben minden pihenő nélkül folytatja hivatásának teljesítését a már nyilvánosságra hozott nagyszabású, szenzációs, ígérkező műsor alapján. A megnyitó előadás műsorán Strausz híres operettje, a Cigánybáró szerepel, amelyet elsőrangú rendezésben, a legkiválóbb erők közreműködésével elevenítenek fel.

Alkalmi ajándékok legjobb beszerzési forrása a Szépművészeti Szalon (Ortutay-palota). Régiségek, szőnyegek, képek, szobrok, modern és antik műtárgyak vétele, eladása, cserélése és bizományi árusítása.

* Polgárcsászár pénteki bemutatóján a színház összes drámai erők szerepelnek. Forgács reprezentálja Keronszkyt

(a polgárcsászár), Várnay egy ortodox szerzetes szerepét játssza, Heppesné tanakos szerzetes-udvarhölgy szerepében lép fel, Csige Böske szenzibilis, büszke grófnőt alakít, Kiss Mariska hisztérikus

prosz. nő, Olasz Raszputyint, Szántó Jenő az ochráná főnökét, Földes pedig Tatjana nagyhercegnő dallás völgyéjét s Raszputyint gyilkosát játssza. A darabot Forgács Sándor rendezi.

Ausztriát megszállja az antant.

(Mi lesz a következménye a népszavazásnak?)

BÉCS. Osztrák parlamenti körökben hirlük, hogy a salzburgi népszavazásnak egyelőre nem lesz következménye. Az antant magatartása attól függ, hogy Stájerországban is megtartják-e a Németországhoz való csatlakozás ügyében a népszavazást? Ha Stájerország a hivatalos népszavazás mellett dönt, akkor a Mayr kormány válságba kerül.

PÁRIS. Az Eclair írja: Ha Ausztriában folytatódik a csatlakozási mozgalom, akkor az antant elhatározza egész Ausztria katonai megszállását. Ebben az esetben Olaszország Tirolt és Salzburgot, Jugoszlávia Karinthiát és Stájerországot, Csehország pedig Ausztria többi területét szállná meg. Az antant egyúttal megszüntetné Ausztria pénzügyi és élelmezési segélyakcióját.

tetné Ausztria pénzügyi és élelmezési segélyakcióját.

BÉCS. Politikai körökben számolnak azzal, hogy a népszavazások következményeképpen a nyugatmagyarországi tárgyalások is meg fognak szakadni. Az osztrák kormánynak legutóbbi jegyzéke magyar részről válasz nélkül maradt. Hirlük, hogy a magyar kormány meg akarja várni, amíg az antant körökben a népszavazás következtében változás áll be a nyugatmagyarországi kérdés megítélésében.

BÉCS. Az itteni román, cseh és jugoszláv meghatalmazottak alapos megbeszélést tartottak arra nézve, hogy milyen lépéseket tegyenek, ha Ausztriában folytatódik a csatlakozási mozgalom.

Nagy áremelkedés a budapesti tőzsdén.

(Mért esett a magyar korona a külföldön?)

Budapest. A tőzsdén tegnap nagy volt a hausse. A spekuláció rávetette magát az értékpapírokra. Különösen a helyi piacon volt viharos a kereslet számos értékpapir iránt. Az árfolyamok egyszerre 300-400 koronával ugrottak fölfelé. A hausse az egész vonalon csaknem minden értékben éreztette hatását. A valutapiacra is nagy áremelkedések következtek be a korona hanyatlása miatt. A dollár 297-re, az osztrák korona 5175-re emelkedett. Főként a szomszédállamok valutái érték el nagy emelkedést. A dinár például 840-re szökött fel.

Budapest. A Magyar Hírlap illetékes helyről a korona áresése dolgában azt a felvilágosítást kapta, hogy csak átmeneti áresésről van szó, amely nem terjedhet messzire, sőt minden valószínűség szerint már ezen héten kedvező fordulat következik be. Az áresés oka az, hogy magyar koronában az utóbbi időben nagy spekuláció fejlődött ki a külföldi pénzpiacokon, ahol a tőke több milliárdos angazsmant vállalt magyar koronában. Miután a korona rohamosan emelkedett, a spekuláció realizálásra határozta el magát. Minthogy ilyenkor visszaesés szokott bekövetkezni, egyre többen igyekeztek realizálni. Bizonyos ponton ez a folyamat megszűnik s ennek következtében feltétlenül várható kedvező fordulat.

Budapest. Hegedüs Loránt magyar pénzügyminiszter tudósítónk előtt nyilatkozott a magyar korona árfolyamának eséséről és azt mondotta, hogy ez csak pillanatnyi jelenség. Jelentéktelen tény,

aminek oka bebizonyíthatóan az, hogy a külföldön gyenge kezében volt a magyar korona. Mindazok, akik eddig vásárolták a magyar pénzt, most realizálásukba fogtak és ez okozta az áresést. Már megindult a folyamat, hogy a gyenge kezekből erős kezekbe vándoroljon a magyar pénz a külföldön. A kurzus mesterséges emelésétől távolállottam, jelentette ki Hegedüs. Egyetlen fillért sem fordítottam ilyen célra. Mindaddig, amíg a pénzkicserélés nem történik meg, valutapolitikáról beszélni sem lehet. Végül kijelentette, hogy reméli, hogy július elejére a legkisebb bankjegyet is kicserélik. A valutapolitikának a pénzen és árun kell alapulnia. Az áru és termelés szempontjából meg vannak a főirányvonalak. Hatalmas lendületet ad a termelésnek a gabona szabadforgalma, s ez maga után vonja azt is, hogy meg fog indulni az ipari termelés is.

A gyermekkorház

kenyere

(Ki a hibás az ehetetlen kenyér miatt?)

Megírtuk, hogy a gyermekkorház panaszt emelt a városnál a kenyérszállító ellen, aki egészségtelen kenyeret szállított. A város akkor utasította Krepsz József pékmestert, aki a gyermekkorház kenyérszállítója, hogy jobb kenyeret szállítson. A gyermekkorház tegnap kenyérmintát küldött Zuhor Andor gazdasági tanácsoshoz azzal, hogy a kenyér még most is ehetetlen. Zuhor Andor tanácsnok ma felhívta Krepsz József pékmestert, aki kijelentette, hogy ő egészséges és jó kenyeret szállít, de azt a gyermekkorházban rossz kezelés kö-

vetkeztében teljesen ehetetlenné teszik. A kenyereket aheiyert, hogy szétrakják, egy ládában egymásra helyezik el. Így a frissen sült kenyér összeesik, nem hűl ki és ezért válik ehetetlenné. Krepsz még kijelentette, azt is, hogy ő a tanácsoshoz nem adott be ajánlatot a gyermekkorház kenyérellátására, így azt nem is hajlandó tovább magára vállalni. Kérte Zuhor Andor tanácsnokot, intézkedjék, hogy a kenyérszállítást egy más pék lássa el, mert ő csak még két-három napig szállíthat kenyeret a gyermekkorháznak. Értesülésünk szerint a városi tanács új versenytárgyalást hirdet a gyermekkorház kenyérszállítására.

Ügyvédek a vasutnál.

Hetekkel ezelőtt az Aradi Közlöny emlékeztetett meg először arról, hogy a CFR, bucurestii vezérigazgatóságának mintájára Románia összes vasutigazgatóságának jogügyi osztályait lényegesen át fogják szervezni. Ma Aradon járt a bucurestii vezérigazgatóság egyik jogügyi tanácsosa és arról értesített minket, hogy a vasutigazgatóságok jogügyi osztályainak átszervezése már a közeli napokban meg fog történni. A vasut hatáskörébe tartozó peres ügyek elintézésére tényleges diplomával rendelkező ügyvédek fognak kinevezni. Az ügyvédek mint állami tisztviselők a CFR, fegyelmi szabályzata alapján fogják ellátni a szolgálatot. A vasut az átszervező rendelet életbeléptetése után saját hatáskörében többé vizsgálatot alkalmazni ellen nem folytathat le. A jogügyi osztályhoz beosztott ügyvédek hivataluk ellátása mellett továbbra is rendes praxist folytathatnak. A jogügyi osztály kétféle osztása is, amelyről részletesen megemlékeztett már az Aradi Közlöny, meg fog történni a közeljövőben.

A Bohus-kastély betörő

Az elmúlt év nyarán három Bohusék siriai (világosi) kastélyát egy éjszaka feltörték és alaposan kifosztották. A betörők elvittek minden értékes tárgyat, így perzsa szőnyegeket, egy hatalmas könyvtárt és különböző dolgokat, több, mint 40 ezer lei értékben. Abban az időben, mikor a betörés történt, két aradi szobafestő segéd Tenner Fülöp és Schwartz Jenő a kastélyban dolgoztak s így a gyanú elsősorban rájuk irányult. Csakhamar kiderült, hogy a két mázoló tényleg Aradon értékesíteni akart könyveket és szőnyegeket, amelyek feltétlenül a kastélyból származtak. A rendőrség letartóztatta őket. Ma tárgyalta ügyüket a törvénytörés büntetőtanácsa. Azzal védekeztek, hogy a betörést nem ők követték el, csak amikor látták, hogy a kastélyba betörők jártak, akkor ők is elvettek a holmiból egyet-mást. A bíróság mindkettőjüket hümnösnek mondotta ki és egy-egy évi börtönrre ítélte. Az elítélteket szabadon engedték, mert büntetésüket a vizsgálati fogsággal kitöltötték.

LEGUJABB.**Aremelkedések a tőzsdén.**

BUDAPEST. Arra a zürichi hírre, hogy a magyar korona kétszázöttről kétszázhuszra emelkedett, nagy áruhanások történtek. A valutapiacra is jelentős visszaesés mutatkozott. Tőzsdényitások: Napoleond'or 815, dollár 238, márka 386, osztrák korona 42 és fél, leu 384—397, sokol 373—386, dinár 730—760. Tőzsdézárás: Napoleond'or 800, angol font 935, dollár 275, francia frank 1800, márka 380, lira 1315, osztrák korona 41, leu 385, sokol 355, dinár 700, lengyel marka 25.

A meggyilkolt milliomos.

(Dum-dum golyókkal ölték meg.)

Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy Oesterreicher Miklós gyöngyösi földbirtokost és vasnagykereskedőt a birtokán levő kastélyában két álarcos rabló támadta meg és kirabolta, azután meggyilkolta. A rablógyilkosságról budapesti tudósítónk most a következő újabb részleteket jelentti: Oesterreicher a Tiszafüredtől öt kilométernyire levő Oszkár-majorban lakott, amelyet nagy park vesz körül. Pénteken egész nap sokat dolgozott, kint járt a földeken, ahol munkásaival és cse lédeivel tárgyalt. Nyolc óra tájban a családjával és nála látogatóban levő Oszkár öccsével vacsorált. Vacsora után az öccsével a parkba ment sétálni és arról panaszkodott, hogy nagyon ki van merülve. Ahogy ott álltak a parkban, egyszerre két rongyos alak állt elő az esti sötétségben, mindketten álarcosan és fegyvereiket előre szegezve így kiáltottak Oesterreicher Miklósnak: *Pénzt, vagy életet!* A földbirtokos rémülten kapott a kabátjához, ahol a pénztárcáját tartotta, majd testvére és a zajra figyelmessé lett éjjeli őrs eiszaladtak, hogy segítséget hozzanak. A földbirtokos odaadta a pénztárcáját, amelyben 4 ezer korona volt. De mielőtt elmentek volna, Oesterreicher előkapta a revolverét és a távozni készülő álarcos rablókra szegezte ezzel a kiáltással: *Egy tapodtat se, mert lövök!* Megrántotta a revolver ravaszát, de a revolver nem sült el. Erre a támadók újra előkapták fegyvereiket és egymásután kétszer a földbirtokosra lőttek, azután elszaladtak. Oesterreicher Miklós két halálos sebből vérezve a földön feküdt. Hamarosan körülötte összegyűltek a kastély népe és a földbirtokos családja, majd egy kocsit Tiszafüredre vágattatott orvosért. Oesterreichert bevitték a kastélyba. Nemsokára megérkezett dr. Kiss Aladár tiszafüredi járásorvos és megállapította, hogy az egyik lövés a tüdő tájékán, a másik pedig a balkarján érte a földbirtokost. *A golyók valósággal szétronsolták Oesterreicher Miklós testét.* Valószínű, hogy a két golyó robbanó golyóugynevezett *dum-dum löveg* volt. Oesterreicher Miklós az orvosnak már csak ennyit tudott mondani:

Fúj... fúj... Hajnalra azután kisenvedett. Vasárnap délután temették el nagy részvét mellett

Kéri tudatta Tisza meggyilkolását

BUDAPEST. A Tisza per tegnapi főtárgyalásán Gergely Ernő bankhivatalnokot hallgatták ki, a ki elmondta, hogy a gyilkosság napján este hét órakor az Oktogon-téren mint katona őrszolgálatot teljesített. Este hét órakor egy autó jött a liget felől és megállt a Kovács kávéháznál. Az autóban valaki felállt és a tömeghez beszédet intézett. Megtudta, hogy *az illető Kéri Pál, aki tudatta, hogy éppen akkor gyilkolták meg Tiszát. Szenttamási Béla fővámhivatali ellenőr volt a következő tanu.* Elmondta, hogy Gaertner Marcell a katonai ügyészségen megjelent nála és elmondta neki, hogy épp akkor jött Tiszától, akit meg akart gyilkolni, de Tisza erőlyes fellépése lefegyverezte őt. Löwengard János ügyvéd vallomásaiban elmondta, hogy a katonai ügyészségen felkereste őt Gaertner Marcell. Ez november elsején volt. Gaertner azt mondotta neki, hogy az előző napon künn járt Tiszánál, ki akarta rabolni, de a gyilkosság ellen tiltakozott.

Vártay Géza lapszerkesztő volt a következő tanu. Elmondta, hogy a gyűjtőfogház udvarán Boros László a Vörös Újság munkatársa azt mondotta neki, hogy Kéri be volt avatva a gyilkosságba és részes is benne. Vártay különben elmondotta, hogy Esztergomban 14 évi fegyházra ítélték, mert kivégzésekre tanította be a vörös katonákat. Vargai Ferencné szabónő vallomásaiban elmondotta, hogy Sztanykovszky második felesége az ő albérlője volt. Sztanykovszkyné egy alkalommal, amikor

Gyöngyösön. A rendőri nyomozás a legnagyobb eréllyel és óriási apparátussal folyik.

kor a férjével összeveszett, megfenyegette Sztanykovszkyt, hogy feljeleníti, mert *ő a Tisza gyilkosa.* Máskor azt említette, hogy háromszor ölték meg Tiszát. A gyilkosságnál jelent volt Sztanykovszky is, de nem vett részt benne.

Gaertner Macell ekkor indulatossan kérte, hogy a törvényszéki tudósítót is eskettesse meg a bíróság. Gaertner kifejezése miatt az elnök rendreutasította. Erre Gaertner hangosan a következőket mondotta: *Nem félek a büntetéstől, eleget szenvedtem ártatlanul!* Az elnök ezután kihirdette a bíróság határozatát, amely szerint a bíróság Gaertner fegyelmileg 24 órai magánzárkával bünteti, a huszonnégyórát böjttel, bilincsekben kell eltöltenie.

Gaertner Marcell: *Esküszöm, hogy holnaptól kezdve nem jelenek meg a tárgyaláson!* Az elnök ekkor elrendelte Gaertner kivezetését és felhívta az orvosszakértőt, vizsgálja meg, vajon Gaertner nem szimulál-e? Ezután Vargai Ferencné folytatta vallomását és elmondotta, hogy Sztanykovszky sok pénzt költött a feleségével abból, amit állítólag Károlytól kapott.

Sztanykovszky szerint a felesége dicsekvésből mondotta, hogy hat vagon nyers selymet vásárolt. Az is nagyolás a felesége részéről, hogy neki Károlyival összeköttetése volt. *Elnök:* Az ilyen dicsekvésből kerülnek ki azután... Sztanykovszky közbeszólt: Hogy én tizenhét évet fogok ülni.

Az aradi földgáz.

Tegnap este fél hat órakor a városháza nagytermében dr. Angel István polgármester és Graur kapitány, a katonai információs iroda főnökének jelenlétében, az aradi szakértők és mérnökök összehívott ülésén tartottak, amelyen az Aradon és az Arad környékén található földgáz kiaknázási lehetőségeiről tárgyaltak. A főpolgármester távollétében dr. Angel üdvözölte a jelenlevőket. Örömet fejezte ki afelé, hogy egy páratlan szaktudással dolgozó aradi mérnökök hosszú, eredményteljes kutatásai után oly nagy technikai felfedezést sikerült elérnie, amely a várost fűtési és világítási tekintetben a jelen pillanatban még fel nem becsülhető haszonhoz juttatja. Ezután dr. Auszterweil Géza mérnök, aki a kérdést tanulmányozta, megtartotta beszámolóját eddigi tanulmányairól és kutatásainak eredményéről. Már gyermekkorától tudja, mondotta, hogy a Tiszától 100—120 kilométeres körzetű területen belül, valószínűleg csak nagyon kis területeket számítva, 200—300 méter mélységben minde-

Auszterweil dr. mérnök beszámolója. — A város monopóliuma.

nél földgáz van. Az elméleti ismeretek alapján nemrég ilyen irányú furásokat eszközöltek az aradi Neuman-gyár és a Simay-gőzfürdő udvarában és ezek mind két helyen, tökéletes eredménnyel jártak. A források produkcióképességéről szédületes adatokkal szolgáltak, folytatta dr. Auszterweil, ha kijelentem, hogy most, amidőn a gáz előállítására a felnevezett technikai nehézségek folytán 12-szer drágább lett, mi békében volt, csak a Neuman-gyári forrás óránként husz köbméter földgázt tud szolgáltatni.

A kutak eszközölésének másik nagyfontosságú eredménye az, hogy egyedül ez az egy forrás az említett nagy gázmennyiségen felül 24 óránként 5 ezer köbméter vizet is fog szolgáltatni. A legértékesebb gázt minden esetben a furások alkalmával talált első márga-réteg adja, ennél tovább hatolva már az is előfordul, hogy nem tudnak gázra akadni.

Steiner Miksa kutató vállalkozó is elismeréssel szólt a kutatások eddigi eredményéről. Az új kutak, mondotta, teljes száz

százalékkal fogják növelni a város gázprodukciónak. A furások és a kutberendezések eszközölésére 4—5 hónap szükséges s így ajánlatos volna, ha minél előbb, lehetőleg még a jövő hónap folyamán megkezdénék a szükséges előmunkálatokat. Érdekes, mondotta Steiner Miksa, hogy a Csálai-szőlőtelepen a kutatásaim közben már 50—60 méter mélységben is kidolgozható földgázra akadtam. A Simay-fürdőben pedig már 30 évvel ezelőtt is végeztek furásokat, a melyekből még ma is felhasználható a gáz. A már elkészített számítások szerint az összes technikai felszerelések 300—400 ezer leinél többet nem igényelnek.

Tekintve, hogy a még érvényben levő magyar törvények szerint a földgáz máig is monopólium a város olyan irányban fog akciót indítani, hogy a kitermelt földgázt kizárólag a város használhassa fel. Egy bizottság még csak azt fogja tanulmány tárgyává tenni, hogy a kiaknázott földgáz és a víz milyen módzatok mellett használható fel, illetve bekapcsolható-e a város mostani gáz- és vízvezeték hálózatába? Azután konkrét javaslatot nyújt be a bizottság a városi tanácshoz.

Százötven vagon repatriált.

(Egyenlőre nincs repatriálás. — Magyar evakuáltak.)

Az utóbbi napokban az a hír terjedt el Aradon, hogy a repatriáltaknak Magyarországra való továbbítása ezidőszereint akadályba ütközik. Erre vonatkozólag illetékes helyen a következő információt kaptuk:

— A magyar hatóságok értesítették a román hatóságokat, hogy a Romániából repatriáltakat addig nem veszik át, míg a román hatóságok nem fogadják el a Magyarországból Romániába telepítetteket. A román hatóságok értesülésünk szerint azért nem hajlandók átvenni a magyar kitelepítetteket, mert azok nem repatriáltak, hanem magukat, hanem mivel idevaló illetőségük, Magyarországból evakuáltak őket. Lökősházán jelenleg két olyan vonat áll, amelyben ilyen evakuáltak vannak. Arad és Lökősháza között 150 vagon repatriált, vesztetelt, akiket addig, amíg ez a kérdés nem nyer elintézt, behoztak az aradi állomásra. A repatriáló hivatal tehát mindezek alapján addig, míg ez az ügy nem tisztázódik, sem repatriáló utlevelet, sem vagon kiutaló igazolványt nem ad ki, de a hivatal működése természetesen tovább folyik és kérvényeket ezután is elfogad. Az utleveleket és vagon igazolványokat kiállítja és abban az esetben, ha a repatriáltakat már továbbítani lehet, azokat azonnal kiadja.

— Szerbiában elbocsájtják a magyar barát tisztviselőket, Belgrád. A szerb minisztertanács elhatározta, hogy a magyar érzésű állami tisztviselőket kivétel nélkül elbocsájtja a szolgálatból. A vajdaságban már számos vasuti tisztviselőt elbocsájtottak.

HIREK.

— **VIDÉKI T. ELŐFIZETŐ-INKHEZ!** Az előfizetési negyedküzében felkérjük t. vidéki előfizetőinket, hogy úgy hátralékos tartozásukat, mint folytatólagos előfizetésüket az Aradi Közlöny-re a kiadóhivatalnak minél előbb beküldeni sziveskedjenek.

— **Apponyi üdvözlése.** Budapest. Vass József magyar kultuszminiszter vezetésével a miniszterium tisztikara üdvözölte gróf Apponyi Albertet, aki nyílt levélben köszöntötte meg az ünneplést.

— **Elfogadták a magyar indemnitást.** Budapest. A magyar nemzetgyűlés tegnapi ülésén Balla Aladár napirend előtt szólalt fel és tiltakozott Windischgraetz Lajos hercegnek egy újságikkben a régi függetlenségi párt ellen intézett támadása ellen. Ezután harmadszori olvasásban elfogadták a két hónapos indemnitást és több kisebb javaslatot fogadtak el.

— **Meghalt a szerb összeesküvés egyik főszerepe.** Bécs. Misics Péter, a szerb dunai hadosztály parancsnoka Bécsben meghalt. Misics főszerepe volt annak az összeesküvésnek, amelyet annak idején Sándor szerb király ellen szűttek.

— **Rehabilitált aradi vasuti főtisztviselő.** Az aradi vasutigazgatóságtól nyert értesülésünk alapján közöljük, hogy a legközelebbi időben a CFR. bucarestii vezérigazgatósága kebelében Aradot is érdeklő változás lesz. Mint értesülésünk a bucarestii központ helyettes vezérigazgatójává egy aradi volt vasuti főtisztviselőt fog-nak kinevezni, miután az illetőnek teljes rehabilitációja megtörtént.

— **A svájci újságírók Magyarországon.** Budapest. A svájci újságírók tegnap tisztelegtek Horváth Miklós kormányzó-nál, gróf Bethlen István miniszterelnök-nél és gróf Bánffy Miklós külügyminiszter-nél. Teljes egy órát töltöttek a kormányzó-nál, aki minden újságírót megszólított. A fogadás kedvező benyomást keltett. A svájci újságírók a délutánt a külügyi társaság körében az estét pedig az Operaházban töltötték.

— **Mérgezett hus a kóbor kutyáknak.** A város vezetőségének intézkedésére tegnap este strich-nines hus- és kolbászdarabokat dobáltak el az utcán kóbor kutyák pusztítására. Ma reggelre tizenkét kutyá pusztult el a megmérgezett husdaraboktól. Fontosnak tartjuk megemlíteni, hogy ez az intézkedés igen kockázatos. Mert gyakran megtörténik, hogy külvárosokban sertések is elpusztulhatnak a mérgezett husdaraboktól. Megtörténhetik az is, hogy tájékozatlan gyermekek, vagy cigányok is felszedik a mérgezett husokat, aminek szintén igen súlyos következményei lehetnek. Tegnap például az állomás közelében vettek ki egy gyermek kezéből egy mérgezett kolbászdarabot.

— **Agyongázolta a vonat.** Budapest. Réthy Kálmánné Máv. hivatalnoknő a nyugati pályaudvaron egy vonat agyongázolta.

— **A város költségvetése.** Ma délután 5 órakor tartotta a pénzügyi bizottsággal kiegészített hármas bizottság ülését, amelyen Berzován János városi főszámvevő előterjesztette az idei költségvetési javaslatot, a melyet nagy gondnal és körültekintéssel állította össze. Nagy súlyt helyezett a főszámvevő a kiadások csökkentésére, de így is valószínűleg 200 percent lesz az idei pótdadó.

— **Az esküt nem tett vasutasok részesedése.** Megírta az Aradi Közlöny, hogy az eredeti tervtől eltérőleg a CFR. igazgatóság Clujon (Kolozsvárott, Timisoarán (Temesvárott) és a brassoi üzletvezetőség hatáskörébe tartozó állomásokon a Máv. alkalmazottak részesedési jutalékát is kifizette. Miután az aradi vasutigazgatóság erről értesült, táviratilag kérdést intézett a bucarestii vezérigazgatósághoz, hogy vajon az aradi vasutigazgatóságnál dolgozó MAV-istáknak is folyósíthatja-e a részesedést. Tegnap érkezett meg az aradi üzletvezetőséghez a rendelet, amely szerint az esedékes részesedési járulékat a CFR. napidíjasokká átminősített MAV-istáknak is ki kell utalni. A rendelet értelmében az aradi üzletvezetőség ma az esküt nem tett tisztviselőknél is folyósított részesedési járulékat címén hatszáz lejt.

— **HUSZONNÉGY ÓRÁS IDŐSZÁMITÁS MAGYARORSZÁGON.** Budapest. Ma, május 31-én éjfélkor lép életbe Magyarország Hegyeshalmy Lajos kereskedelmi miniszter rendelete értelmében a 24 órás időszámítás. Az új vasuti menetrendet már így osztották be.

— **Lakáskiutalások.** A lakásbizottság ma tartott ülésén sok egy és két szobás lakást utalt ki és több nagyobb lakás ügyével is foglalkozott. Dr. Pascu az ujonnan kinevezett királyi közigazgató dr. Múlek Lajos volt közigazgató Str. Alexandri (előbb Salac-u.) 2. sz. alatt levő iroda-helyiségét kapta meg. A munkügyi felügyelőség Robe divatszalonnak a Bul. Regele Ferdinand (előbb József főherceg-ut) 25. sz. alatti helyiségét kérte irodahelyi segül, a bizottság azonban a rekvirálási kérvényt visszautasította, mert a kért helyiséget már a Robe-divatszalonnak utalta ki. A bizottság még Florescu Aurél mérnöknek Str. Pescarul (előbb Tökölly Imre utca) 51. szám alatt négy szobás lakást utalt ki. A lakáshivatal a következő számú kérvények tulajdonosait felhívja, hogy lakásigazolványaikért jelentkezzenek: 2779, 2691, 2580, 2376, 2521, 2443, 2444, 2495, 2518, 2538, 2578, 2579, 2581, 2586, 2620, 2643, 2648, 2665, 2667, 2687, 2847, 2950, 2860, 1520, 1914, 2091, 2111, 2113, 2176, 2446, 2459, 2596, 2877, 2624, 2635, 2657, 2641, 2694, 2741, 2886, 2940, 2816, 2859, 2867, 2896, 2936.

— **A szegények kószója.** A városnak a szegényház élelmezésére kötött szerződése június hó végén jár le. A mai tanácsülés elhatározta, hogy egyelőre nem dönt arra vonatkozólag, hogy meghosszabbítsák-e a jelenlegi élelmezővel kötött szerződést, vagy új versenytárgyalást hirdessen? Először egy bizottság dr. Nedelcu Miklós helyettes polgármester vezetésével megvizsgálja a szegényház élelmezését és megállapítja, hogy az mennyiben ja-

vitható és az ebéden kívül lehet-e vacsorát adni a szegényházi ápol-taknak.

— **A magyar diplomácia.** Budapest. A magyar nemzetgyűlés ismét nyolc órás üléseken folytatja a költségvetés tárgyalását. Rieger Miklós mai felszólalásában magyar szellemben kívánta kiépíteni a magyar külpolitikát. A diplomatáktól rátermettséget, nem pedig születési kiváltságot kíván. Költséges reprezentációkra sincsen szükség és hivatkozik Benesre és Massarykra, akik Párisban a háború alatt szerényen meghúzódva éltek.

— **Tüzifát szerez a város.** Megírta az Aradi Közlöny, hogy a város tűzifa ellátására verseny tárgyalást hirdet. A gazdasági szék ma tartott ülésén elhatározta, hogy zárt írásbeli versenytárgyalást tart június hó 6-án délután négy órakor 400 waggon tűzifa szállítására. Az ajánlott összeg tíz százaléka bánatpénz gyanánt leteendő a város gazdasági hivatalában. A versenytárgyalást a gazdasági hivatalban tartják meg, ugyanitt megtudhatók a feltételek is.

— **A kultúrpalota könyvtárában** a könyvkölcsönzés f. hó 1-től július 1-ig szünetel.

— **Kényszeregyezés.** Beregszász Lajos Strada Eminescu (Deák Ferenc-utcai) szücsmeister a mai napon a törvényszéken kényszeregyezséget kért.

— **Uj cégbejegyzés.** A Lamosi Erdő-vállalat ma bejelentette az aradi törvényszéki cégbejegyző hivatalában, hogy budapesti főintézetét Aradra helyezte át.

— **Megszökött rabok.** Az aradi ügyészség a tegnapi nap folyamán tíz rabot akart átkísérni a Patronázs-egyesület-hez munka végett. A rabok közül öt az utcán futásnak eredt. A kísérő örök löni kezdtek utánuk, de sikertelenül. Háromnak sikerült megszöknie, míg a többit az örök futás közben elfogták és visszaki-sérték a fogdába, ahol fokozottabb figyelemmel őrzik őket.

— **Egy taftitónó tragédiája.** Budapest. Klaffer Mici tanítónő és Patyi Ilonka hat éves növendékét a Pipacs-utcában egy emeletről lezuhanó vasállvány agyon-zuzta.

— **Hirdetmény.** Az aradi villamos-sági r. t. által a mezőhegyesi élővíz csatornán létesítendő hid tárgyában benyújtott kérelmet a műszaki leírással és tervekkel együtt az 1890. évi I. t. c. 60. illetve vonatkozó szakaszai értelmében f. évi június 1-től 15-ig bezárólag terjedő 15 napra a városháza első emeletén levő tanácssteremben közszemlére kiteszem, egyúttal pedig az engedélyezési tárgyalás határidejét június 18-ik napjának délelőtti 10 órájára a városháza I. emeletén levő tanácssteremben kitűzöm. Felhívom az érdekelteket, hogy ezen hid létesítése tekintetében netalán észrevételeiket vagy elenvetéseiket a közszemlére kitétel ideje alatt a hivatalos órákban írásban hozzám nyújtsák be, vagy a tárgyalás napján élőszóval adják elő. Arad, 1921. május 31. Dr. Angel polgármester.

— **Öngyilkosság-járvány.** Az utóbbi időben nagymértékben megsaporodtak az ügyészséghez érkező öngyilkosságokról szóló jelentések. Alig mulik el nap, hogy a környékről vagy Aradról ne jelentenek be egy-egy esetet, amikor valaki saját kezével vet véget életének. Ma a kristyóry csendőrség telefonálta, hogy Costilla Flórián ottani lakos tegnap fegyverével agyonlőtte magát. Az sincs ki-zárva, hogy büntény esete forog fenn. Elrendelték a holttest felboncolását.

— **Károly exkirály Spanyolországban.** Madrid. Károly exkirály Sansebastianban telepedik le. Az özvegy spanyol királyné átengedte kastélyát, ahol Frigyes főherceg a forradalom alkalmával vendég volt. Az exkirály áthurcolódása júniusban történik meg.

— **Letartóztatott betörő.** A Purgly Lajosné-utca egyik házában a délelőtti folyamán behatolt egy ismeretlen ember és ellopott a házból egy kabátot és három méter hosszú vasláncot. A kijáratnál a betörő szembetalálkozott a háztartásbeli alkalmazottal, aki nem akarta kiengedni az ajtón, mire mellbeütötte azt. A segélykiáltásokra egy közeli rendőr is megjelent, aki azonnal letartóztatta a betörőt.

— **A pénzügyőr bünei.** Az aradi államrendőrség ma átkísérte az ügyészségi fogházba Bánhidy Béla és Tóthgyalay István rovtimultu tolvajokat. Ugyancsak ma hozták be az ügyészségre Paskovics Teodor pénzügyőrt, akit a rendőrség többrendbeli hivatalos hatalommal való visszaélés miatt tartóztatott le.

A bécsi olasz misszió a bíróság előtt.

RÓMA. A firenzei törvényszéken megkezdődtek a kihallgatások a bécsi volt olasz katonai misszió tisztjeinek ügyében. Az eddigi bizonyító eljárás kimutatta, hogy a bécsi misszió tagjai tényleg nagyszabású árucsempészetet üztek rizzsel, liszttel és egyéb élelmiszerekkel s hogy a bécsi udvari muzeumban lefog-lalt s onnan elszállított műkin-csek közül egyes darabok eltűn-tek. Egy olasz őrnagyról kiderült, hogy egyetlen egy üzleten föl-millió líránál is többet keresett. Ami Segré tábornokot illeti, a kihallgatott tanúk mind azt val-lották, hogy nem volt tudomása a visszaélésekről, tehát csupán erkölcsi felelősség terheli. A tábornok különben is dúsgazdag családból való és felesége is nagyon vagyonos.

Megfigyelések egy földrengésről.

BUDAPEST. A budapesti tudomány-egyetem geofizikai intézete feldolgozta a május 4-én Budapesten is megérezett föld-rengés megfigyeléseit. Arra a felhívásra, amit dr. Kövesligethy Radó intézett a közönséghez, sok száz megfigyelést küld-tek be a tudományos intézetnek és dr. Silber József tanársegéd már el is ké-szült a földrengés tudományos feldolgo-zásával. A rengés középpontja Komárom megye keleti részén volt, Bábolna, Nagy-igmánd és Farkaskut-pusztá környékén. A földrengés pontos időpontja május 4-ike délután 6 óra 35 perc, 50 másodperc, erőssége a skála hatodik fokának felel meg. A legnagyobb hatása az volt, hogy a központjában, a felsorolt helységekben a kémények 10%-a ledőlt, a falak egy része megrepedt, emberéletben azonban nem esett kár. Csak az állatok nyugta-lankodása volt rendkívüli, a bábolnai ménes lovai megvadultak. A földrengés fő-képpem kelet-nyugati irányban terjedt, kelet felé jóval messzebbre, de itt is Bu-dapest volt az utolsó hely, ahol még megfigyelték, különösen a budai oldalon. Nyugat felé hamar csökkent a rengés ereje s Győrmezőgyében már alig érezték. Érdekes a lakosságnak az a megállapi-tása, hogy a rengés idejében a költő-s tyukok alá ültetett tojások nem kelték ki. Silber József felhozott egy párat ezekből a tojásokból: miket dr. Gorka Sándor professzor fog megvizsgálni, hogy milyen változást okozott bennük a rengés rázkódtatása.

Vásár az udvaron.

(Hogy tartják be az elővásárlási tilalmat.)

A rendőrprefektúra tudvalevőleg igen dicséretreméltóan erélyes rendeletekkel szabályozta, hogy a kofák a hetivásári napokon reggel nyolc óra előtt ne vásárolhassák össze a fogyasztók elől a vidékiek által behozott élelmiszereket. A rendelkezést a piacokon ellenőrzik és így ennek az intézkedésnek nem is akad megszegője. A közönségnek nem kell sietnie, mert a kofák nem vásárolhatják már a hajnali órákban össze poton áron a falusiak termékeit. Ha azonban az ember péntek délelőtt végigmegy a hetivásáron, mégis azt tapasztalja, hogy a legszebb áruk úgyszólván kizárólag csak a hivatásos kofáknál kaphatók, akik alapos és busás haszonnal adják azt tovább a városi közönségnek. Utána jártam a dolognak és megtudtam, hogy a kofák miként játszik ki a rendőrprefektúra elővásárlási tilalmát. A Strada Ioan Russu-Siriani (Aulich Lajos-utca) 22. sz. alatt szoktak megszállni leginkább a környékből érkező falusiak. A kofák a ház udvarán várják őket és valósággal terrorizálva őket meglepő olcsó áron összevásárolják nagymennyiségben a portékákat. Az utcai előzetes vásár valósággal túlhaladja arányaiban a pénteki hetivásárt.

Csütörtök este hét óra. Megállok a ház előtt. Egymásután érkeznek a szekerek. A hatalmas istálló befogadja éjjelre a gazdákat lovaikkal együtt. A kofák sorfalat állnak az udvarban és minden egyes kocsit megrohannak. Figyelmüket őket. Kartelben vannak és egyik a másikat a viláért sem igerne többet. Néha az utcabeli háziasszonyok is odamerészkednek és próbálnak vásárolni, de a kofák oda sem engedik őket a kocsik közelébe. Egy sápadtarcu iparosasszony kisgyereket tart a karján és tojástart akar venni. Egy asszony már hajlandó is vele tárgyalni, amikor a kofák közbelépnek. Leginkább egy sovány magas ripacsosképű kiabál:

— Azt megmondom, hogy ne is próbáljon másnak eladni, mert akkor tudom isten a jövő héten visszatérni a portékáját. Mind a nyakára rothad, mert mi nem veszünk meg abból egy bani érőt sem.

Az asszony darabig habozik, aztán mégis, ugylátszik nagy hatással lehetett rá a kofák fenyegetése, mert betakarta kosarát és kijelentette az iparosnőnek, hogy semmi sem eladó. Egy reszkető kezű öregasszony kuksol az egyik sarokban. Három kosár cseresznyeje van, meg fiatal apró kírántani való csirkéi. Glogovácra való sváb asszony. A kofák mind elke-
rülnek és ő hiába kínálja a portékáját. Odamegyek hozzá és megkérde-
m, miért nem vesznek tőle?

Erős svábos dialektussal szinte sirva magyarázta, hogy *jelenleg bojkott alatt áll*, mert a multkoriban több ízben nem adta a kofáknak az áruát. Most így kiviszi a holnapi hetipiacra és igaz, hogy jóval drágábban tudja eladni, de így az egész délelőtti elvesz. Nehány falusi már tudott portékáján és a kocsiját boldogan fordítja meg hazafelé. A többiek, akik ugyan szintén már megszabadultak áruiktól de messzebb laknak, leheverednek a földre és kendőikbe, kabátjaikba betakarozva, mélyen édesen alusznak. Egy nagybajuszu, bőbeszédű ember pipázgat az udvar közepén. Ő szolít meg engem:

— Lásd fiatal ur, az én portékám mindig a legkelendőbb. Mindig én adok legelőször túl rajta.

Már késő este van. A távolból muzsikaszó hallatszik. A kofák a ház előtt álló kocsijaikra pakolják fel a tömördek árut. Azután csönd lesz és kora hajnalig álomba merül a kis tábor. (S. E.)

Közzgazdaság.

A valutapiac.

Bécs, május 30. Tőzsdezárlat. Valuták: Márka 937, leu 950, lira 3090, francia frank 4850, svájci frank 10200, dollár 580, szokol 852, angol font 2275, dinár 1760, magyar korona 223, lengyel marka 58. — Kifizetések: Zágráb 446,5, Berlin 936, Prága 851, Budapest 219, Milano 3100, Svájc 10250, Varsó 56,5, Amsterdam 20175, Newyork 585, London 2282,5, Páris 4862, Bucuresti 960, Sofia 690. — Értékpapírok: Osztrák Hitel 1565, Magyar Hitel 3925, Rimamurányi 5400, Magyar Államvasut 4760, Déli Vasut 2190, Salgótarjáni 12600. — Zürich, május 30. Tőzsdezárlat: Berlin 815, Hollandia 19750, New-York 568,5, London 2217, Páris 4740, Milano 2990, Prága 820, Budapest 205, Zágráb 435, Bucuresti 940, Varsó 57, Bécs 137, osztrák lebeljegyzett korona 102. Arad, május 31. Dollár 54-55, marka 1,04, magyar korona 0,28, osztrák korona 0,10.

Zürich, május 31. Tőzsdenyitás: Berlin 910, New-York 574, Milano 2950, Prága 835, Budapest 220, Zágráb 430, Bucuresti 940, Varsó 55, Bécs 135, lebeljegyzett osztrák korona 102.

Bécs, május 31. Tőzsdenyitás: Márka 955, leu 970, lira 3110, francia frank 4900, svájci frank 10450, dollár 600, szokol 860, angol font 2310, dinár 1780, lengyel marka 59. — Kifizetések: Zágráb 443, Berlin 954, Prága 863, Budapest 245, Milano 3125, Svájc 10500, Varsó 57, Amsterdam 20500, Bucuresti 980, Sofia 700. Értékpapírok: Osztrák Hitel 1550, Magyar Hitel 3960, Rimamurányi 5470, Magyar Államvasut 4500, Déli Vasut 2225,

Salgótarjáni 12650. Az irányzat szilárd.

Származási bizonyítványok.

A Kereskedelmi és Iparkamara közli, hogy a Románia területéről Angliába kivitt petroleum és gabonaneműek, valamint szalonna és husáruk után származási bizonyítvány felmutatását az angol vámhatóságok többé nem kívánják.

— Az állatállomány. A földművelésügyi minisztériumtól ma körrendelet érkezett a polgármesteri hivatalhoz, mely utasítja a várt. vezetőségét, kövessenek el mindent az állatállomány megnagyob-
bitására és lehetőleg csak fajállatokat tenyészlessen. Egyidejűleg a rendelt ki-
mutatást közöl az állatállomány növeke-
déséről. Az 1910-ben kiadott statisztikai kimutatással szemben a mai állatállomány fellüő növekedést mutat. Az állatállomány növekedése a következő: szarvasmarha 5.40 százalék, juh 3.40 százalék, kecske 26 százalék, sertés 7.10 százalék, apadás mutatkozott a loállományban 40 százalék és a bivalyállományban 27.80 százalék.

— A Magyar Általános Hitelbank vasárnapi közgyűlésén elfogadták az 1920. évi mérleget, amely a tiszta nyereséget 634 millió koronában állapítja meg és elhatározták, hogy a 30. számú osztalékszelvényt június 1-től kezdve 64 koronájával váltják be.

— Tenyészbika-vásárlás. A városi tanács bizottságot küldött Németperegére négy tenyészbika vásárlására. Együttel felhívja azokat a gazdákat, akik bikát akarnak eladni, hogy erre vonatkozólag tegyenek ajánlatot a gazdasági széknek.

MOZI.

A mozgóképszínházak műsora. Június 1-én az Apollóban: Judás fia. Dráma. — Az Urániában: A tékozló fiu. Dráma.

Törzs Jenő — az Apollóban. Sikereiben gazdag művészi estje volt tegnap az Apollónak. A „Judás fia” című fantasztikus filmregény került bemutatásra, amely a felfokozott szórakozásokat is tulzárnyaló meglepetésekben bővelkedik. A dráma meséje a mithosz misztériumával sző át egy modern történetet. Az emberek életét intéző Végtelenség leányai, az örökéleti párház szövik az élet fonálát, melyet a legifjabb és a legszebb párka, Apropos vág el ollójával, mikor az életnek meg kell szünnie. E film drámai cselekményében Apropos ujjai között Raymond gróf életének fonala van, melyet el kell vágnia. Apropos azonban szerelmel érez a szép földi halandó iránt és nem teljesíti kötelességét. Ebből indul ki a lebilincselően érdekes történet, melyet a legjelesebb magyar művészek vitték filmre. Első helyen kell megemlítenünk Törzs Jenőt, ezt a kiváló magyar drámai művészt, aki az egyik főszerepben ragyogtatja egyéni művészetét. A Judás fia még szerdán és csütörtökön marad műsoron.

Beregi Oszkár — az Urániában. A legnagyobb magyar drámai művész, Beregi Oszkár játékában gyönyörködött keddtől kezdve az Uránia közönsége. Beregi „A tékozló fiu” főszerepét kreálta a csodás művészettel megkonstruált filmen s ismét tanúságot tett arról a nemes és finom játéktípusról, ami az 5 kiváltságos egyéniségének jellemvonása. Beregin kívül Fáy Szeréna és több különő nevű

magyar művész játéka emeli a film művészi értékét. A különő tollú Vajda László írta filmre „A tékozló fiu” cselekményét, amely a művészenber sorstragédiáját hozza elénk erős drámai szín-
zésben. A pompás magyar film még két napon marad műsoron az Urániában.

Angol katonaság Felsősziléziában.

LONDON. Az angol kormány elhatározta, hogy 18 ezer katonát küld Felsősziléziába, nehogy a lengyelek váratlanul befejezett befejezett tények elé állítsák az antantot.

VARSO. A lengyel kormány lemondását a lengyel államfő nem fogadta el.

PRÁGA. Benes cseh külügyminiszter Londonba és Párisba utazott. Híre jár, hogy a cseh külügyminiszter rá akarja bírni a francia köröket, hogy a londoni hiteltárgyalások alkalmával a tények elé állítsák az antantot. megassák a cseh kívánságokat. Benes arra törekszik, hogy a cseh lengyel rivalitás miatt támadt csehellenes hangulatot megszüntesse.

A magyar hadifoglyokért

(Memorandum a világ nemzetei-
hez.)

BUDAPEST. A magyar nemzetgyűlés tegnapi ülésén Huszár Károly a magyar hadifoglyok hazaszállítása ügyében szólalt fel. Azt indítványozta, hogy a nemzetgyűlés forduljon manifesztummal a világ összes parlamentjeihez s ebben fejtse ki, hogy a hatvanezer magyar hadifogoly támogatása az egész kulturális világ-
nak erkölcsi kötelessége. Kérje fel a nemzetgyűlés a különböző nemzetek parlamentjeit, hogy erkölcsi és anyagi támogatásukkal has-
sanak oda, hogy a Szibériában sanyalódó magyar hadifoglyok hazakerüljenek. (Nagy taps.) Huszár Károly beszéde után felkereste gróf Bethlen István miniszterelnö-
köt, aki a tervet helyeselte és ki-
jelentette, hogy legközelebb a pár-
tok vezetőinek bevonásával érte-
kezletet hív össze, amelyen meg-
állapítják a memorandum szöve-
gét s ha ezt a nemzetgyűlés elfo-
gadja, elküldik az összes nemze-
tek parlamentjeihez.

A szerkesztésért
KAROLY JÓZSEF
felel.

NYILTTÉR.

Aradon rovat alatt közlöttekört nem vá-
lunk felelősséget.

Felhívás!

Miután ügyfelem Schwartz An-
dor Kurták Herman, Kasza-utca
14. szám alatt levő vendéglőjét és
fűszerüzletét megvenni szándéko-
zik, felkérem esetleges hitelezőit,
hogy igényeiket nálam 3 napon
belől annyiból is inkább jelentsek
be, mert a később jelentkezők igé-
nyeit figyelembe venni nem fogom.

Arad, 1921. május 31.

Dr. Höflich ügyvéd,

Str. Eminescu (Doák Ferenc-
utca) 30-32.

Apró hirdetések.

Levelezés.

L. J.-nek levele van. kérem átvenni
Klein hírlapiroda. 10489

Alkalmazás.

DEUTSCHES FRAULEIN Jahreszeugnis-
se sucht gutes haus auch auswärtz.
Susan Helfer. Berzava (Marosborsa)
Arad Comitát. 2252

IRODAI (gépiro) kisasszony, ki a ma-
gyar és német gyorsírást tökéletesen
bírja, azonnali belépésre felvétetik. Ru-
binstein szállító. 2239

SZOBALÉNY bejárónő és háziállatnő
földbirtokos családhoz keresetik Strada
Cosbuc (Wesselényi-utca) 53. emelet
balra. 2257

BANKSZOLGA SOFFORI VIZSGÁVAL
keresetik. Bővebbet a kiadóban. 2241

MANICÜR kisasszony ajánlkozik üzlet-
he. Cím: Wallinger hirdetőjében (Földes-
patika kapujával szemben.) 10790

ALLAST KERES volt uradalmi kulcsár-
ispán jó bizonyítványokkal raktárba,
magtárba, vagy kisebb gazdaságba keze-
lőnek, szülő kezelésben is teljesen jártas.
Cím: Ujnikelaka, Baross Gábor-utca 7.
Márton. 10789

MOSAST lakáson és házaknál elvállal-
lok. Házmesterek ajánlkoznak. Cím:
Strada Oituz (Illés-utca) 10a) Gulrich
Katalin. 10789

URINÓ házvezetőnőnek ajánlkozik kor-
rekt magános urhoz. Cím: Wallinger hir-
detőjében (Földes-patika kapujával
szemben.) 10790

Lakás.

KIADÓ LAKÁS. szülő kezeléshez értő
házas párnak szabad fűtés és világítás.
Cím a kiadóban. 2236

IRODÁNAK KERESK a belvárosban
különbejárattal szobát. Ajánlatok a kiadó-
hivatalba. 2243

LAKÁS CSERE. 2 esetleg 3 szobás ma-
gántakással elcserélném 3 szobás vasut
mellett levő utcai lakásomat esetleg ki-
sebb bérházzal, olyan is, hol kicsiben
gazdálkodni lehet, esetleg kert is volna
hozzá. Cím a kiadóban, vagy Wallinger
hirdetőjében. 10789

Vétel és eladás.

CASSA, MANGORLÓGÉP. butorok, in-
gaórák, löszormatracok eladók. Érdek-
lődni délelőtti 9-11-ig Ujaradon. Fő-ut
145. sz. 2251

MANIFONAL, eredeti amerikai ér-
kezett Kovács Soma Társa Arad. 2242

TELJES KADÁRSZERSZÁM előnyös ár-
ban eladó Kornis Testvérekkel, Arad. 2244

KÜLÖNFÉLE perzsa szőnyegek eladók,
Vargáné, Thököly Imre-utca 29. 2245

ELADÓ két jókarban levő antik fotel.
Megtekinthető délután 2-5-ig. Cím a
kiadóban 2247

ANTIK és modern porcellánt, butort,
szőnyeget, festményeket, ékszert, ezü-
söt vesz és elad Salon Artistique. Állan-
dó kiállítás. Boulevard Regina Maria
(Andrássy-tér) 21. szám. 10621

SZALONGARNITURA, konsol tükör,
ebédlő kredenc, stb. eladó Strada Russu
Sirianu (Aulich-utca) 15. 800

HASZNALT TÉGLA. Benoid-gyárban
bontásból eredő jó minőségű falitégla
kapható nagyobb mennyiségben. Bőveb-
bet az Aradi Olajipar R. T.-nél Bulev.
Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 22.
10923

HAT CSALÁD MÉH hungária keretekkel
eladó Iványi István Pécskaszenttamás.
2243

HASZNALT ÓLOM megvételre keres-
tik. Bővebbet a kiadóban.

Jégszekrények

nagy raktára 2240
KOHN JÓZSEF-nél

Ecsetek, meszelők, gyökérsurlók s
mindennemű kefék, cirokseprők
nagybani raktára.

Viszonteladók a legolcsóbb beszerzési
forrás. 2246

VAKOK BOLTJA

Arad, Str. Gen. Grigorescu (Fahajdy-u.)

Első minőségű kátrányfedéllemez

1 tekercs 10 □ méter 40.— Lei.
Megrendelhető:

Kálmán A.

műszaki irodájában. Arad, Pista Cated-
ralei (Thököly-tér) 6. Telefon 899. 2255

Allandó gyorsáru gyűjtőforgalom

Aradról Brassó, Nagyszeben,
Petrozsény, Kolozsvár, Nagy-
várad, Marosvásárhely és Bucu-
resti vonalakon közbeeső álló-
másokon is.

Vállalom Brunn, Prága, Bécs
és Budapestről Aradra

gyűjtőkecsik leggyorsabb le-
szállítását, valamint minden-
nemű külföldre irányított szál-
litmányoknak a leggyorsabb
lebonyolítását. 10901

Képviselve Európa minden
legnagyobb városában.

KÖNIG szállító.

Elköltözések miatt

minden elfogadható ár mellett eladó
házak:

Strada S. Brancovici (Lázár Vilmos-utca)
3. sz. és Strada Romanului (Zrínyi-
utca) sarok, emeletes.

Strada Gozdu (Szent István-utca) 8. sz.
sarok, földszintes.

Strada Vasile Strofescu (Teleky-utca) 7.
sz. sarok, földszintes.

Strada Grigorie Alexandrescu (Bercsényi
Miklós-utca) 7. sz. Strada Tribu-
nului Axente (Damjanich-utca) 28.
sz. átjáró magas földszintes.

Strada Marasesti (Kossuth-utca) 67. sz.
két emeletes.

Calea Saguna (Varjassy Lajos-utca) 2.
Strada Dimitrie Raicu (Andrény
Károly-utca) 1. sz. sarok földszintes

Calea Radnai-ut 14. sz. emeletes.

Értekezni:

Gábor építésznél

Fehér Kereszt kávéházban. 2250

GROSZMANN NANDOR mechanikai téglagyára

Azelőtt Temserkási Téglagyár Részv. Társ. Alapított 1894-ben.

Interurban telefon 9-76.

Központi iroda: Timisoara Balle Centrale (Hungária-fürdő.)

Folyószámla a Banca Româneascănál.

Évi termelőképesség: 8.000.000 darab.

Főbb gyártmányok.

Hornvált tetőcserep, Hód-farkucserép, Oromcserep, Falitégla, Kuttégla, Kemen-
cetéglá, Kövezőtégla, Kövezőlapok, Üregestégla, Gerendatégla, Üreges gerenda-
tégla, Fedőcserep, Faöntégla, Párkánytégla, Csatornacsővek, Karbantycsővek,
stb. stb. Továbbá kézzel vert tetőcserep és kézzel vert építőtégla. 10812

Specialitás:

„Prompt.”

Hód-farku Horonnyal

Első minőségű, csomagolásra kitűnően alkalmas

Cellulose papir

1 méter széles tekercsekben, ki-
lónként 5 Leiért kapható: 2254

NAGY FARKAS cégnél, Arad.
Telefon 268. szám.

„Fiát“, „Daimler“,
„Puch“, „Mág“

autók

előnyös gyári áron megrendelhető:

Kálmán A.

műszaki irodájában ARAD. Telefon 899.

Szalmarázó tengely,

törekrazó tengely, dob ten-
gely, gyűrűkenesű dob
csapágy, feszmerők (mano-
meter) és bármily gép ja-
vitását, vasöntvények szál-
litását vállalja: 2203

Aradi Vasipar r.-t.

Arad, Str. Kogalniceanu (Mikes K.-utca) 45.

Kölcsönöket

házakra, értékpapírokra. Idegen
pénznemeket vesz és elad. Atuta-
lásokat, kifizetéseket eszközöl bár-
hova legutányosabban

Lloyd-Bank

Bulv. Reg. Maria (Andrássy-tér) 9. szám.
Minorita templommal szemben. 2182

FRITZELAKK

európaszerző legjobbnak elismert padló-
fényfáz és Fritze zománcfestékek érke-
tek és legolcsóbban kaphatók:

ANTONIU N. BRAUN

festékraktárban Arad, Bulv. Regele Fer-
dinand (Boros Béni-tér) 7. 2181

Üzem megszűnése
folytán felszabadult

130 HP. Dieselmotor,

Láng-gyártmány,
1911. évben készült,
kifogástalan állapot-
ban, villanyos
üzemre alkalmas
::: lendkerékkel, :::

azonnal szállítható.

Szíves érdeklődések 2238

Egyesült Bank és Takaré-
péztár R.-T. Áruosztálya
Nagyvárad címre kéretnek.

Ingatlan.

BELVÁROSI házszobás modern uri ma-
gánház istállósával, kocsiszinnel, elfoglal-
ható lakással elutazás miatt sürgősen
eladó. Bővebbet Wallinger irodában. 10789

ELADÓ SZÖLŐ. Siria (Világoson) a
12-ik motor megálló közelében egy 4/4
katasztrális hold szőlő kolnával, teljes
berendezéssel eladó. Bővebbet az Aradi
Első Takarékpéztár főpénztáránál. 2192

ALKALMI VÉTEL! Repatriálás miatt
13.000 Leiért jövedelmező ház, minden el-
fogadható áron eladó. Cím a kiadóhiva-
talban. 10489

Üzletek.

FA és szénüzlet elutazás miatt eladó. Cím
Wallinger hirdetőjében. 10789

Ellátás.

ELSŐRENDÜ házikoszt házon kívül is
kapható jutányos árért. Cím: Wallinger
hirdetőjében. 10788

Különféle.

ELVESZETT egy fekete női bőrtásca a
Pista Catedralei (Thököly-tér) és Str. Co-
lonel Paulian (Fábián László-utca) kö-
zött. A becsületes megtaláló kéri a
tárgyat a kiadóban leadni. 101

CSÜTÖRTÖKÖN este Bucurestibe uta-
zom utleveleket láttaozásra felelősség
mellett elfogadok. Cím megtekinthető Ko-
petko Károly üzletében Strada Bratianu
(Weitzer János-utca) 2. 2253

BUDAPESTRE ES BÉCSBE utazom pé-
teken. Mindennemű megbízásokat elváll-
alok. Mandl papírüzlet Bulev. Regele
Ferdinand (Boros Béni-tér) 15. 2238

TÁRS KERESZTETIK 30.000 Leiért egy jól
jövdelmező vállalatot. Szaktudás nem-
szükséges. Nő is lehet. Tőke biztosítva
című ajánlatokat Wallinger hirdetője
(Földes-patika kapujával szemben) to-
vábbít. 10789

Próbáljon egyszer

ebédelni vagy vacsorázni

MAYER-nél

Str. Bucur (Eötvös-utca) 2. sz
Olcsó abonoma! 10780

Minden nap

Indítunk luxus autót Aradról—Oradea-
Mare (Nagyváradra) és vissza. Indulás
Aradról reggel 8 órakor Weisz és Haász
szállító irodától Str. Eminescu (Deák Fe-
renc-utca) 2. Jegyek ugyanott kaphatók
személyenként 260 Leiért. Oradea-Mare
(Nagyváradon) jegyek a Központi Újság-
irodában kaphatók Royal kávéház mel-
lett, indul délután 3 órakor. 10698

Siklován si Comp.

Gummitömlőt

Spiráltömlőt

Gummilemezt

Gummiarut

2151

műszaki célokra

PIRELLI-féle

milánói gyártmányt szállít leg-
olcsóbban azonnal raktárról:

Sz. G. E. Géposztálya

Sibiu (Nagyszeben) Só-u. 22.

A milánói PIRELLI gum-
migyarak egyedárusító helye.